

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ aṣṭaṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭaṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

vasiṣṭhasyājñayā pañcānāṃ dūtānāmayōdhyātaḥ
kēkayadēśasya rājagrḥ nāgarē gamanam

tēṣāṃ tad vacanaṃ śrutvā
vasiṣṭhaḥ pratyuvāca ha |
mitrāmātyajanān sarvān
brāhmaṇāṃstānidaṃ vacaḥ || 2.68.1 ||

yadasau mātulakulē
dattarājyaḥ paraṃ sukhī |
bharatō vasati bhrātrā
śatrughnēna mudānvitaḥ || 2.68.2 ||

tacchīghraṃ javanā dūtā
gacchantu tvaritaṃ hayaiḥ |
ānētum bhrātarau vīrau
kiṃ samīkṣāmahē vayam || 2.68.3 ||

gacchantviti tataḥ sarvē
vasiṣṭhaṃ vākyamabruvan |

tēṣāṃ tad vacanaṃ śrutvā
vasiṣṭhō vākyamabravīt || 2.68.4 ||

ēhi siddhārtha vijaya
jayantāśōkanandana |
śrūyatāmitikartavyaṃ
sarvānēva bravīmi vaḥ || 2.68.5 ||

puram rājagṛhaṃ gatvā
śīghraṃ śīghrajavairhayaiḥ |
tyaktaśōkairidaṃ vācyah
śāsanād bharatō mama || 2.68.6 ||

purōhitastvāṃ kuśalaṃ
prāha sarvē ca mantriṇaḥ |
tvaramāṇaśca niryāhi
kṛtyamātyayikaṃ tvayā || 2.68.7 ||

mā cāsmāi prōṣitaṃ rāmaṃ
mā cāsmāi pītaraṃ mṛtam |
bhavantaḥ śaṃsiṣurgatvā
rāghavāṇāmitaḥ kṣayam || 2.68.8 ||

kauśēyāni ca vastrāṇi
bhūṣaṇāni varāṇi ca |
kṣipramādāya rājñaśca
bharatasya ca gacchata || 2.68.9 ||

dattapathyaśanā dūtā
jagmuḥ svaṃ svaṃ nivēśanam |

kēkayāṃstē gamiṣyantō

hayānāruhya sammatān || 2.68.10 ||

tataḥ prāsthānikaṃ kṛtvā

kāryaśēṣamanantaram |

vasiṣṭhēnābhyanujñātā

dūtāḥ santvaritaṃ yayuḥ || 2.68.11 ||

nyantēnāparatālasya

pralambasyōttaraṃ prati |

niṣēvamāṇāstē jagmu -

rnadīṃ madhyēna mālinīm || 2.68.12 ||

tē hāstinapurē gaṅgāṃ

tīrtvā pratyañmukhā yayuḥ |

pāñcālādēśamāsādya

madhyēna kurujāṅgalam || 2.68.13 ||

sarāṃsi ca suphullāni

nadīśca vimalōdakāḥ |

nirīkṣamāṇājagmustē

dūtāḥ kāryavaśād drutam || 2.68.14 ||

tē prasannōdakāṃ divyāṃ

nānāvihagasēvitām |

upātijagmurvēgēna

śaradaṇḍāṃ jalākulām || 2.68.15 ||

nikūlavṛkṣamāsādya

divyaṃ satyōpayācanam |

abhigamyābhivādyam taṃ
kuliṅgāṃ prāviśan purīm || 2.68.16 ||

abhikālam tataḥ prāpya
tējō'bhibhavanāccyutāḥ |
pitṛpaitāmahīm puṇyām
tērurikṣumatīm nadīm || 2.68.17 ||

avēkṣyāñjalipānāṃśca
brāhmaṇān vēdapāragān |
yayurmadhyēna bāhlīkān
sudāmānaṃ ca parvatam || 2.68.18 ||

viṣṇōḥ padaṃ prēkṣyamāṇā
vipāśāṃ cāpi śālmalīm |
nadīrvāpītaṭākāni
palvalāni sarāṃsi ca || 2.68.19 ||

paśyantō vividhāṃścāpi
siṃhān vyāghrān mṛgān dvipān |
yayuh pathātimahatā
śāsanaṃ bharturīpsavaḥ || 2.68.20 ||

tē śrāntavāhanā dūtā
vikṛṣṭēna satā pathā |
girivrajaṃ puravaraṃ
śīghramāsēdurañjasā || 2.68.21 ||

bhartuh priyārtham kularakṣaṇārtham
bhartuśca vaṃśasya parigrahārtham |

ahēḍamānāstvarayā sma dūtā

rātryāṃ tu tē tatpuramēva yātāḥ || 2.68.22 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē

ayōdhyākāṇḍē aṣṭaṣaṣṭitamah sargaḥ ||